

Examining the Studies on Foreign Students in Turkey: A Content Analysis

Hatice ŞAYAK¹

Kasım KARATAŞ²

Emre YILMAZ³

To cite this article:

Şayak, H., Karataş, K., Yılmaz, E. (2023). Examining the studies on foreign students in Turkey: A content analysis [Türkiye’de yabancı uyruklu öğrenciler üzerine yapılan araştırmaların incelenmesi: Bir içerik analizi] *Electronic Journal of Education Sciences*, [Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi], 12(23), 47-63. DOI:10.55605/ejedus.1205162

Research Article

Received: 2022-11-15

Accepted: 2023-02-10

Abstract

In this study, it is aimed to examine articles and master’s and doctoral theses about foreign students in Türkiye. Articles about foreign students that can be accessed full text in ULAKBİM database between the years of 2011-2021 and Master’s and doctoral theses that are available in the board of Higher Education Council National Thesis Center are investigated with the method of document analysis. In the study, the “Publication Classification Form” developed by Saraç (2017) is used as a data collection tool. According to findings obtained, it is observed that the studies conducted on foreign students in Türkiye increased from year to year. However, in the studies on foreign students, “qualitative” research methods are generally adopted and “interview” is used as the data collection method. As a result, research on foreign students remains up-to-date. In this context, it is necessary to diversify the research, methods and data collection tools to be carried out on the subject.

Keywords: Migration, education, foreign students, content analysis.

¹ Karamanoğlu Mehmetbey University, Institute of Social Sciences, htc.gndzl@gmail.com ORCID NO: [0000-0002-2771-9037](https://orcid.org/0000-0002-2771-9037)

² Karamanoğlu Mehmetbey University, Faculty of Education, kasim.karatas@hotmail.com ORCID NO: [0000-0002-2867-9583](https://orcid.org/0000-0002-2867-9583)

³ Bursa Uludağ Üniversitesi, Büyükşehir Vocational School, mrylmz15@gmail.com ORCID NO: [0000-0002-5156-7272](https://orcid.org/0000-0002-5156-7272)

Türkiye’de Yabancı Uyruklu Öğrenciler Üzerine Yapılan Araştırmaların İncelenmesi: Bir İçerik Analizi

Hatice ŞAYAK⁴

Kasım KARATAŞ⁵

Emre YILMAZ⁶

Atf:

Şayak, H., Karataş, K., Yılmaz, E. (2023). Examining the studies on foreign students in Turkey: A content analysis [Türkiye’de yabancı uyruklu öğrenciler üzerine yapılan araştırmaların incelenmesi: Bir içerik analizi] *Electronic Journal of Education Sciences*, [*Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*], 12(23), 47-63. DOI:10.55605/ejedus.1205162

Araştırma Makalesi

Geliş Tarihi: 2022-11-15

Kabul Tarihi: 2023-02-10

Öz

Bu çalışmada Türkiye’de yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili yapılan makaleler ile yüksek lisans ve doktora tezlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Yabancı uyruklu öğrenciler üzerine yapılan 2011-2021 yılları arasında ULAKBİM veri tabanında bulunan ve tam metin olarak ulaşılabilen makaleler ile Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi’nde bulunan yüksek lisans ve doktora tezleri doküman analizi yöntemiyle incelenmiştir. Çalışmada veri toplama aracı olarak Saraç (2017) tarafından geliştirilen ‘Yayın Sınıflama Formu’ndan yararlanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, Türkiye’de yabancı uyruklu öğrenciler üzerine yapılan çalışmaların yıldan yıla arttığı görülmüştür. Bununla birlikte yabancı uyruklu öğrencilerin konu edinildiği çalışmalarda genellikle nitel araştırma yöntemleri benimsenmiş ve veri toplama yöntemi olarak da görüşme kullanılmıştır. Sonuç olarak, yabancı uyruklu öğrenciler üzerine yapılacak araştırmalar güncelliğini korumaktadır. Bu bağlamda konu ile ilgili yapılacak araştırmaların, yöntemlerinin ve veri toplama araçlarının çeşitlendirilmesi gerekmektedir.

Anahtar Sözcükler: Göç, eğitim, yabancı uyruklu öğrenciler, içerik analizi

⁴ Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, htc.gndzl@gmail.com ORCID NO: [0000-0002-2771-9037](https://orcid.org/0000-0002-2771-9037)

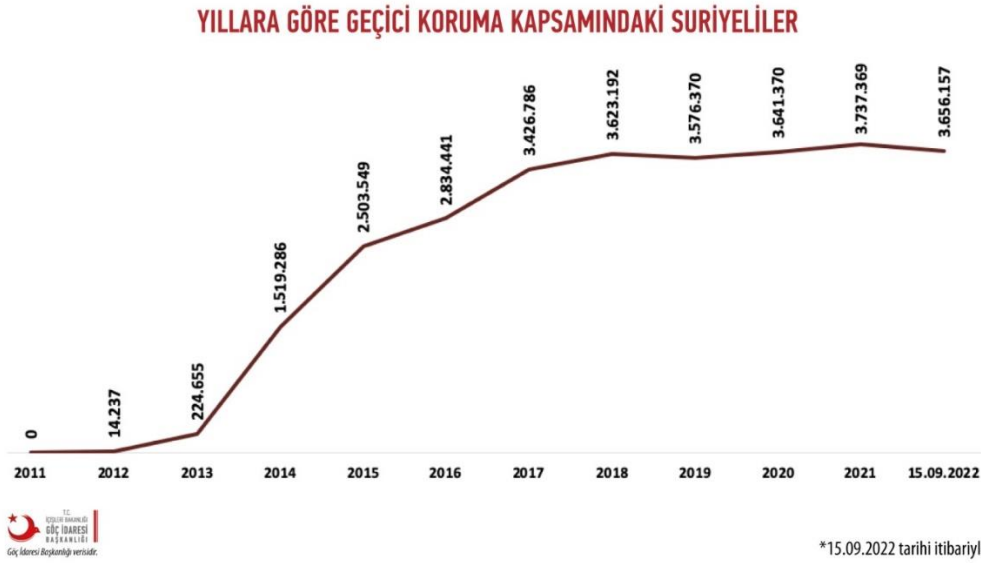
⁵ Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Eğitim Fakültesi, kasim.karatas@hotmail.com ORCID NO: [0000-0002-2867-9583](https://orcid.org/0000-0002-2867-9583)

⁶ Bursa Uludağ Üniversitesi, Büyükşehir Meslek Yüksekokulu, mrylmz15@gmail.com ORCID NO: [0000-0002-5156-7272](https://orcid.org/0000-0002-5156-7272)

Giriş

Türkiye, tarih boyunca göç olgusunun yaşandığı önemli bir toprak parçası olmuştur. Bu durumun birden fazla sebebi bulunmaktadır. Bu sebeplerden birincisi Asya ve Avrupa kıtalarını birbirine bağlayan coğrafi ve stratejik konumu (Göç İdaresi Genel Müdürlüğü [GİGM], 2013), ikincisi dünyanın çeşitli bölgelerine yayılmış Türk ve Müslüman nüfusun vatanlarına geri dönme isteği (Naldan, 2019), üçüncüsü ise 2011 yılı itibariyle Ortadoğu’da yaşanmaya başlanan iç savaşların etkisiyle uygulanan ‘Açık Kapı Politikasının’ (Delen & Ercoşkun, 2020) Türkiye’ye yoğun bir göç akımını başlatmasıdır.

2011 yılında Suriye’de patlak veren iç savaşın etkisiyle Suriye’nin komşu ülkelerinden biri olan Türkiye’ye göçler başlamıştır. Türkiye, ilk bakışta kısa süreli olarak düşünülen bu göç için yardım uygulamaları başlatmış ve Suriyeli göçmenleri ‘misafir’ statüsünde tutarak temel insani ihtiyaçlarını karşılamıştır (Kaya & Yılmaz Eren, 2014). Fakat bu göç hareketinin gün geçtikçe artması ve ülke genelindeki göçmen sayısının da artıyor olması İçişleri Bakanlığı’nın Ekim 2011’de Suriyeli göçmenlere ‘geçici koruma statüsü’ vermesine neden olmuştur (Ertaş & Çiftçi Kıraç, 2017). Türkiye’de 15 Eylül 2022 tarihi itibariyle 3.736.091 Suriyeli göçmene geçici koruma statüsü Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1. Yıllara göre koruma kapsamındaki Suriyeliler (Türkiye Göç İdaresi Başkanlığı, 2022)

Şekil 1’de de görüleceği üzere Türkiye nüfusu içerisinde 4 milyona yaklaşmakta olan bir göçmen nüfusun bulunuyor olması göç kavramını fiziki bir yer değiştirme tanımından çok öteye taşımaktadır. Bu bağlamda göç olgusu toplumsal yaşamın tüm alanlarını etkileyen bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır (Castles & Miller, 2008).

Göç

Göç kavramı geçmişten günümüze kadar insanların tercihen veya mecbur bırakılarak yaşadığı bir toplumsal olay olarak algılanmış bir kavram olsa da göçlere sebep olan çok boyutlu gerekçeler göçü karmaşık bir olgu niteliğine taşımaktadır (Şahin, 2020). Kavramsal anlamda bakıldığında ise Türk Dil Kurumu’nun [TDK] (2011) tanımıyla toplumsal, ekonomik

veya siyasi sebeplerle insanların bireysel veya topluluk olarak başka bir ülkeye ya da bir yerleşim yerinden diğerine gitmesi veya taşınması olarak ifade edilmiştir. Başka bir ifadeyle göç, siyasi, ekonomik, sosyal veya dini sebeplerden dolayı bir insan topluluğunun hayatının tamamı veya bir bölümünü başka bir ülkede geçirmek üzere yaptığı coğrafi yer değiştirme hareketi veya toplum yapısını etkileticili nitelikteki nüfus hareketi olarak tanımlanmıştır (Özer, 2004; Karataş, 2019). Göçle birlikte gerçekleşen bu yer değişikliği de mülteci birçok aileyi psikolojik, sosyolojik veya eğitimsel açıdan olumsuz yönde etkilemektedir (Karataş & Baloğlu, 2019). Bu olumsuz etkilerin başında kendi ülkesini terk etmek zorunda kalan ailelerin çocuklarının yeni çevrelere adaptasyon zorluğu çekmekten kaynaklı yaşadıkları ruhsal sorunlar gelmektedir. Mülteci çocuklar yaşadıkları bu travmanın yanı sıra yeterli ve nitelikli materyal eksikliği, yanlış yönlendirilme ihtimali gibi sebeplerle eğitim olanaklarından yerli yaşlıları kadar faydalanamadıklarından dezavantajlı duruma düşmektedir (Şahin, 2020).

Göç olgusu hem göç eden insanları hem de göç edilen toplumlara siyasi, hukuki, ekonomik, sosyal ve eğitim yönlerinden etkilemektedir. Bu toplumsal yönlerden en çok etkilenenlerse yetişkinlerin göç kararına uymak zorunda kalan pasif göçmenler yani çocuklardır (Giani, 2006; Karataş & Ardıç, 2019). Çocukların göç edilen ülkelerde diğer bireylerle en çok etkileşimde buldukları alan eğitim kurumlarıdır. Suriyeli göçmenlerin eğitim çağındaki nüfuslarının da oldukça fazla olması göç olgusunda eğitimi ön plana çıkarmaktadır. Suriyeli göçmenlerin yaş ve cinsiyetlerine göre dağılımı Şekil 2'de gösterilmektedir.

GEÇİCİ KORUMA KAPSAMINDA BULUNAN SURIYELERİN YAŞ VE CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI

YAŞ	ERKEK	KADIN	TOPLAM
TOPLAM	1.966.983	1.689.174	3.656.157
0-4	275.320	257.004	532.324
5-9	284.562	267.639	552.201
10-14	220.693	207.475	428.168
15-18	137.061	117.589	254.650
19-24	264.814	198.763	463.577
25-29	223.398	159.661	383.059
30-34	160.003	117.806	277.809
35-39	124.748	96.053	220.801
40-44	84.691	71.696	156.387
45-49	58.565	57.086	115.651
50-54	44.114	43.291	87.405
55-59	34.736	35.026	69.762
60-64	22.439	23.468	45.907
65-69	14.619	15.839	30.458
70-74	8.873	9.819	18.692
75-79	4.246	5.179	9.425
80-84	2.278	3.102	5.380
85-89	1.079	1.574	2.653
90 ve üstü	744	1.104	1.848

Şekil 2. Suriyeli göçmenlerin yaş ve cinsiyetlerine göre dağılımı (Türkiye Göç İdaresi Başkanlığı, 2022)

Şekil 2 incelendiğinde 5-9 yaş aralığındaki Suriyeli göçmen nüfusunun 552.201, 10-14 yaş aralığındaki nüfusun ise 428.168 olduğu görülmektedir.

Yabancı Uyruklu Öğrenciler

Türkiye’de eğitim-öğretim hayatına başlama yaşı düşünüldüğünde göçmen ailelerdeki nüfusun önemli çoğunluğu eğitim-öğretim çağına ulaşmıştır. Bu durum eğitim sistemi içerisinde ‘yabancı uyruklu öğrenci’ kavramını ortaya çıkarmıştır. Yabancı uyruklu öğrenci tabiri kapsamına öğrenim görmek amacıyla başka bir ülkeye giden, sığınmacı, mülteci veya uluslararası korunma ihtiyacı olan kişilerin girdiği belirtilmiştir (Çağlar, 1997; Karataş & Baloğlu, 2018). Yabancı uyruklu öğrenciler bu tanımdaki gibi kendi seçimleri doğrultusunda başka bir ülkeye gidebilecekleri gibi özellikle Türkiye’ye gelmelerinde bazı zorunluluklar mevcuttur (Güngör ve Şenel, 2018). Bu zorunluluklardan en bilineni komşu topraklarda süregelen savaştır. Savaş dolayısıyla Türkiye’ye göç eden ve zorunlu eğitim çağında bulunan öğrenciler yaş gruplarına göre doğrudan sınıflara gönderilmektedir (Güngör ve Şenel, 2018). Fakat günümüzde ülkemiz toplumunca yabancı uyruklu öğrenci ifadesi genel olarak Türkiye’ye gelen mülteci veya sığınmacı kişiler olarak algılanmaktadır. Sayıları yüz binleri geçen bu öğrencilerin karşılaştıkları problemlerin başında ise dil problemleri gelmektedir. Bu problemleri eğitim hayatının dışında ise ekonomik ve sosyo-kültürel sorunlar takip etmektedir (İmamoğlu & Çalışkan, 2017). Tanrıkulu (2017), yabancı uyruklu öğrencilerin eğitim-öğretim sürecinde yaşadıkları sorunların arasında okullara kayıt sorunu, ülkeler arası yaş-sınıf denkliğindeki farklılık, marjinalleşme durumu, özel gereksinimli yabancı öğrencilerin rehabilitasyon süreci ve materyal sıkıntılarını sıralayarak başlıca sorunun Türkçe öğretimi ve dil eğitimi olduğunu belirtmiştir. Özellikle Türkçe bilmeyen ilkökul öğrencilerin yaşadığı iletişim problemleri okul kültürüne ve eğitsel çevreye uyum zorluklarına yol açmaktadır (Sarıttaş, Şahin & Çatalbaş, 2016). Sayıları giderek artmakta olan yabancı uyruklu öğrenciler için Türk Eğitim sisteminde çeşitli projeler geliştirilmeye başlanmıştır. Yabancılar Türkçe öğretimini gerçekleştirmek için ‘Kamplarda Türkçe Öğretimi’ projesi (Büyükikiz & Çangal, 2016), Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde ‘Geçici Eğitim Merkezleri’ (Boylu ve Işık, 2019), Suriyeli çocukların Türk Eğitim sistemine entegrasyonunun desteklenmesi için ise (PİKTES) projesi (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2021) en yaygın projelerdendir.

2011 yılındaki yoğun göç hareketinden başlanarak bugün gelinen noktada Türkiye’deki yabancı uyruklu öğrenci sayısının giderek artması, yabancı uyruklu öğrencilerin Türk Eğitim sistemine bir anda dâhil oluşları bu konuda bilimsel araştırmaların yapılması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. İlgili alanyazın incelendiğinde yabancı uyruklu öğrencilerin dil öğreniminde karşılaştıkları sorunlar (Derman, 2010; Seymen & Tok, 2015; Cuma, 2017; Maden & Dincel, 2017; Çiftçi, 2019), öğretmenlerin yabancı uyruklu öğrencilerin eğitiminde karşılaştıkları güçlükler (İmamoğlu & Çalışkan, 2017; Akyıldız, 2018; Güngör & Şenel, 2018; Şimşir & Dilmaç, 2018; Kandemir & Aydın, 2020; Yıldız-Yılmaz & Demir, 2021) yabancı uyruklu öğrencilerin eğitim sistemi içerisinde karşılaştıkları güçlükler (Kıroğlu, Kesten & Elma, 2010; Turan & Polat, 2017; Takır & Özerem, 2019; Egeli & Barut, 2020; Kurtça, 2020) üzerine birçok çalışma yapıldığı görülmüştür. Diğer taraftan alanyazında yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili çalışmaların incelendiği bir içerik analizi çalışmasına ise rastlanmamıştır. Bu araştırmanın çıkış noktası alanyazında var olan makale ve tezlerin yöntem, örneklem, veri toplama araçları, verilerin analizleri başlıkları altında incelenmesidir. Böylece yabancı uyruklu öğrenciler alanında çalışmak isteyen araştırmacılara alanyazında ihtiyaç duyulan çalışmalar için yol gösterici olması beklenmektedir. Ayrıca bu çalışmanın bulguları, alanın yöntem, örneklem, veri toplama ve veri analizleri konularında araştırmacılara mevcut eğilimleri göstermesi açısından önem arz etmektedir. Bu bağlamda yabancı uyruklu

öğrenciler konusunda genel görünümün analiz edilerek ortaya çıkarılması, konunun gelişimine ve bu konuda çalışacak araştırmacılara katkı sağlaması bakımından önemlidir.

Bu çalışmada, yabancı uyruklu öğrenciler ile ilgili ULAKBİM veri tabanında 2011-2021 yılları arasında ulusal alanda tam metin olarak ulaşılabilen makalelerin ve Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nde bulunan yüksek lisans ve doktora tezlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında aşağıdaki sorulara cevap aranmaya çalışılmıştır:

- Araştırmaların yayın türü, yayın yılı, yayınlanan dergi türü dağılımı nasıldır?
- Araştırmaların türlerinin dağılımı nasıldır?
- Araştırmalarda kullanılan yöntem nedir?
- Araştırmaların örneklem dağılımları nelerdir?
- Araştırmalarda kullanılan veri toplama araçları hangileridir?
- Araştırmalar hangi veri analiz yöntemiyle analiz edilmiştir?

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılmıştır. Doküman analizi, araştırılan konu hakkında bilgi veren yazılı kaynakların incelenmesi olup (Creswell, 2005; Yıldırım ve Şimşek, 2011) belgelerin içeriğinin sistematik olarak analiz edildiği bir nitel araştırma yöntemidir (Wach & Ward, 2013). Bu çalışmada incelenen dokümanlar, ULAKBİM veri tabanında 2011-2021 yılları arasında ulusal alanda tam metin olarak ulaşılabilen makaleler ve Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nde 'yabancı uyruklu öğrenci, mülteci eğitimi, Suriyeli çocukların eğitimi, Suriyelilerin eğitimi' anahtar kelimeleriyle taranan yüksek lisans tezi ile doktora tezleridir.

Çalışmanın Kapsamı ve Süreci

Çalışmanın ilk aşaması olarak yabancı uyruklu öğrenciler konusu temel alınarak yapılan akademik çalışmalara ulaşabilmek amacıyla 'yabancı uyruklu öğrenci, mülteci eğitimi, Suriyeli çocukların eğitimi, Suriyelilerin eğitimi' anahtar kelimeleri kullanılarak ULAKBİM ve Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi taranmıştır.

Çalışmanın ikinci aşamasında tarama faaliyetleri sonucunda elde edilen makale ve tezler araştırmanın künyesi, yöntemi, örnekleme, veri toplama araçları, veri analiz yöntemi dikkate alınarak sınıflandırılmıştır. Çalışmanın verileri ULAKBİM veri tabanında 2011-2021 yılları arasında ulusal alanda tam metin olarak ulaşılabilen 34 makaleyi ve Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nde 'yabancı uyruklu öğrenci, mülteci eğitimi, Suriyeli çocukların eğitimi, Suriyelilerin eğitimi' anahtar kelimeleriyle taranan 34 yüksek lisans tezi ile 2 doktora tezini kapsamaktadır. Bu çalışmada incelenen makale ve tez sayısı toplamda 70'tir. Lisansüstü tezlerinden üretilmiş olan makaleler veri tabanlarında karşılıklı taranarak çalışmaya dâhil edilmemiştir.

Çalışmanın Veri Toplama Aracı

Çalışmada veri toplama aracı olarak Saraç (2017) tarafından geliştirilen 'Yayın Sınıflama Form'undan yararlanılmıştır. Bu çalışmada tema ve temalara ait alt basamaklara yer verilmiştir:

- Araştırmanın künyesi: Araştırmanın adı, yazarı, yayın türü, yılı ve yayınlanan dergi türü.

- Araştırmanın türü: Alanyazın derlemesi, deneysel çalışma, kuramsal çalışma, betimsel çalışma, eylem çalışması, yöntem çalışması, mesleki çalışma.
- Araştırmanın yöntemi: Nicel, nitel, karma, alanyazın.
- Araştırmanın örnekleme: Örnekleme alanı, örnekleme büyüklüğü.
- Araştırmanın veri toplama araçları: Başarı testleri, anket, görüşme, gözlem, tutum-ilgi-yetenek, doküman, alternatif araçlar.
- Araştırmanın veri analiz yöntemi: Nicel veri analizi, nitel veri analizi.

Verilerin Analizi

Elde edilen dokümanların analizinde nitel veri analizi tekniklerinden olan içerik analizi kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2006), içerik analizini birbirine benzeyen verilerin belirli temalar çerçevesinde kategorize edilerek bir araya getirilip özetlenmesi, parçalı verilerin sınıflama yapılarak daha anlamlı bir öze dönüştürülmesi ve verilerin sayısallaştırılıp görsel veya tablolar yardımıyla okurların anlayacağı tarzda düzenlenmesi olarak belirtmiştir. Büyüköztürk ve diğerleri (2020) içerik analizinin temel amacının kitap, kitap bölümleri, mektup, görüşme, doküman gibi metinlerde iletilen mesajın tarafsız ve sistemli bir şekilde tanımlanması olarak ifade etmiştir. Bu bağlamda içerik analizinin tercih edilme sebebi bu çalışmanın temel amacının ‘yabancı uyruklu öğrenciler’ ile ilgili yapılan araştırmaları sınıflandırmak olmasıdır. Bu kapsamda ulaşılan bilimsel yayınlar, alandaki eğilimleri belirlemek amacıyla içerik analizine tabii tutulmuştur. İçerik analizinde belirli bir konu üzerinde yapılan çalışmalar ele alınır, eğilimleri ve araştırma sonuçları tanımlayıcı bir boyutta değerlendirilir. Kısaca birbirinden bağımsız yapılan nicel ve nitel çalışmalar incelenip düzenlenerek ilgili alandaki genel eğilimler tespit edilir. Böylece ilgili alanda çalışması olan veya çalışma yapacak araştırmacılara ışık tutulmuş olur (Çalık ve Sözbilir, 2014).

Çalışma kapsamında öncelikle araştırmanın amacı belirlenmiştir. Araştırma amacı kapsamında kavramlar tanımlanmıştır. Kavram tanımlamasıyla birlikte anahtar kelimeler oluşturulmuştur. Bu anahtar kelimeler bağlamında veriler toplanmıştır. Toplanan veriler yayın sınıflama formunda kategorilerine göre yerleştirilmiştir. Kategorilerdeki birimler sayılmış, bulgular yorumlanmış ve sonuca ulaşılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde çalışma kapsamında elde edilen bulgulara ilişkin her bir tema ve bu temalara ait alt basamaklara yer verilmiştir. Çalışmanın birinci teması, yabancı uyruklu öğrenciler alanında oluşturulan makale ve tezlerin künyesini içermektedir. Bu bağlamda araştırmaların yayın türü ile ilgili bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Araştırmaların Yayın Türüne Göre Frekans Dağılımı

Araştırmanın Yayın Türü	<i>f</i>
Doktora Tezi	2
Yüksek Lisans Tezi	34
Makale	34
Toplam	70

Tablo 1’de görüldüğü üzere, yabancı uyruklu öğrenciler alanında 34 yüksek lisans tezi ve ULAKBİM’de 2011-2021 yıllarını kapsayan 34 makale bulunmaktadır. Araştırma

sonucunda bu alanda yapılmış 2 doktora tezine ulaşılmıştır. Bu durum araştırma konusunun henüz bakir bir araştırma alanı olduğuna ilişkin önemli bir gösterge olarak değerlendirilebilir.

Yabancı uyruklu öğrenciler alanında yapılmış araştırmaların yayın yıllarına göre dağılımları Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Araştırmaların Yayın Yılına Göre Frekans Dağılımı

Araştırmanın Yayın Yılı	Doktora Tezi	Yüksek Lisans Tezi	Makale
2010-2012	-	1	3
2013-2015	1	5	4
2016-2018	1	11	21
2019-2021	-	17	6
Toplam	2	34	34

Tablo 2’ye göre yabancı uyruklu öğrenciler alanında araştırmaların yapıldığı yıllar dikkate alındığında son yıllarda bu konuyla ilgili araştırmaların belirgin bir düzeyde artış gösterdiği söylenebilir. Özellikle 2016 yılı ve sonrasını kapsayan dönemde araştırma konusuyla ilgili çalışmalar oldukça artış göstermiştir. Bu durum üzerine çalışılması gereken önemli bir alanı olduğunu göstermektedir. Çalışmanın üçüncü temasında yabancı uyruklu öğrenciler alanında oluşturulan makale ve tezlerin araştırma yöntemleri ve bu yöntemlerin çeşitleri yer almaktadır. Makalelerde ve tezlerde kullanılan araştırma yönteminin dağılımı Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Araştırmaların Yöntem Türüne Göre Frekans Dağılımı

Araştırmanın Yayın Türü	Nicel Araştırma	Nitel Araştırma	Karma
Doktora Tezi	1	1	-
Yüksek Lisans Tezi	14	19	1
Makale	14	20	-
Toplam	29	40	1

Tablo 3’te görüldüğü gibi yabancı uyruklu öğrenciler hakkında yazılan makaleler ve tezlerde en sık kullanılan yöntem nitel araştırma yöntemi olmuştur. Bu yöntemi nicel araştırma yöntemi takip etmektedir. Bunun yanı sıra karma yöntem kullanılarak yalnızca 1 yüksek lisans tezi bulunmaktadır. Yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili yapılmış araştırmaların yöntem çeşitleri Tablo 4’te yer almaktadır.

Tablo 4. Araştırmaların Yöntem Çeşitlerine Göre Frekans Dağılımı

Araştırmaların Yöntem Çeşitleri	Doktora Tezi	Yüksek Lisans Tezi	Makale
Durum Çalışması	-	8	12
Fenomenoloji	1	8	5
Doküman Analizi	-	1	2
Eylem Araştırması	-	1	1
Kültür Analizi	-	1	-
Açımlayıcı-Sıralı	-	1	-
Tarama	1	14	14
Toplam	2	34	34

Tablo 4 incelendiğinde nitel araştırmalarda en fazla kullanılan yöntem çeşidi durum çalışması olmuştur. Bunu nitel araştırmalarda fenomenoloji takip etmektedir. Doküman analizi, eylem araştırması, kültür analizi gibi nitel araştırma çeşitlerine az rastlanmaktadır. Diğer yandan yapılan nicel araştırmalarda en fazla kullanılan yöntem çeşidi tarama yöntemi olmuştur. Araştırma konusuyla ilgili yapılan tek karma yöntemin kullanıldığı araştırmada ise açılımlayıcı-sıralı yöntem çeşidi tercih edilmiştir. Çalışmanın dördüncü temasında yabancı uyruklu öğrenciler alanında yapılmış makale ve tezlerin örneklem alanı ve örneklem büyüklüğü yer almaktadır. Makalelerde ve tezlerde kullanılan örneklem alanı Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5. Araştırmaların Örneklem Alanına Göre Frekans Dağılımı

Örneklem Alanı	Doktora Tezi	Yüksek Lisans Tezi	Makale
Okul öncesi	-	-	1
İlkokul	-	2	3
Ortaokul	-	5	2
Lise	-	-	-
Üniversite	1	17	15
Öğretmen	1	11	12
Yönetici	-	6	1
Veli	-	2	-
Diğer	-	1	1
Toplam	2	44	35

*Araştırmanın örneklem alanı başlıklı bölümünde birden fazla kodlama yapılmıştır.

Tablo 5’e bakıldığında yabancı uyruklu öğrenciler alanında yapılmış tezlerin örneklem alanında en büyük paya üniversite öğrencilerinin sahip olduğu bunu öğretmen ve yöneticilerin takip ettiği görülmektedir. Aynı tablo üzerinden ilkök, ortaokul öğrencileri ve velilerle yapılmış çalışmaların sayısının az miktarda olduğu okul öncesi ve liselerin örneklem alanında herhangi bir paya sahip olmadığı anlaşılmaktadır. Araştırma konusunda oluşturulan makalelerde en büyük paya üniversite öğrencilerinin ve öğretmenlerin sahip olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Tabloya göre ilköğretim kademelerinde daha sınırlı sayıda çalışma yapılırken velilerin dâhil olduğu herhangi bir çalışma yapılmamıştır. Yabancı uyruklu öğrenciler alanında yapılmış araştırmaların örneklem büyüklüğüne Tablo 6’da yer verilmiştir.

Tablo 6. Araştırmaların Örneklem Büyüklüğüne Göre Frekans Dağılımı

Örneklem Büyüklüğü	Doktora Tezi	Yüksek Lisans Tezi	Makale
1-10 arası	-	5	3
11-30 arası	-	4	12
31-100 arası	1	9	7
101-300 arası	1	11	6
301-1000 arası	-	4	4
1000’den fazla	-	-	2
Belirsiz	-	1	-
Toplam	2	34	34

Tablo 6 incelendiğinde yabancı uyruklu öğrenciler alanında yapılmış araştırmaların en çok 101-300 (18) arası örneklem üzerinde yapıldığı ve bunu 11-30 (16) ile 31-100 (16) arası örneklem üzerinde yapılan araştırmaların takip ettiği görülmüştür. İlgili alanda 1-10 (8) ve 301-1000 (8) örneklem üzerinde yapılan çalışmaların daha az olduğu belirlenmiştir. 1000’den fazla örneklem üzerinde 2 çalışma yapılmışken örneklem büyüklüğü belirtilmemiş olan 1

çalışmaya ulaşılmıştır. Çalışmanın beşinci temasında yabancı uyruklu öğrenciler alanında yapılmış makale ve tezlerin veri toplama araçlarına ve bu araçların türlerine yer verilmiştir. Veri toplama araçlarına ilişkin bilgiler Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Araştırmaların Veri Toplama Araçlarına Göre Frekans Dağılımı

Veri Toplama Aracı*	Doktora Tezi	Yüksek Lisans Tezi	Makale
Anket	-	11	6
Görüşme	1	19	17
Gözlem	-	2	2
Tutum-İlgi-Yetenek	1	4	8
Doküman	-	2	4
Toplam	2	38	37

*Araştırmanın veri toplama aracı bölümünde birden fazla kodlama yapılmıştır.

Tablo 7 incelendiğinde yabancı uyruklu öğrenciler alanında hazırlanmış makale ve tezlerde en çok tercih edilen veri toplama aracının görüşme olduğu belirlenmiştir. Anket, makale ve tezlerde sıklıkla kullanılan diğer bir veri toplama aracı olarak görüşmeyi takip etmektedir. Gözlem ve doküman incelemesi bu konuda sık tercih edilmeyen veri toplama aracı olarak belirlenmiştir. Yabancı uyruklu öğrenciler alanında yapılmış araştırmaların veri toplama araçlarının türleri Tablo 8’de yer almaktadır.

Tablo 8. Araştırmaların Veri Toplama Araçlarının Türlerine Göre Frekans Dağılımı

Veri Toplama Aracı Türü	Doktora Tezi	Yüksek Lisans Tezi	Makale
Likert tipi	1	15	13
Yarı yapılandırılmış görüşme	1	19	17
Katılımcı gözlem	-	2	2
Diğer	-	2	4
Toplam	2	38	36

Tablo 8’e göre yabancı uyruklu öğrenciler alanında yapılmış makale ve tezlerde en sık kullanılan veri toplama aracı görüşme olduğundan en sık kullanılan veri toplama aracı türü de yarı yapılandırılmış görüşme olarak karşımıza çıkmaktadır. Yarı yapılandırılmış görüşmeyi, likert tipi ölçekler takip etmektedir.

Çalışmanın altıncı temasında yabancı uyruklu öğrenciler alanında yapılmış makale ve tezlerde kullanılan veri analiz yöntemi yer almaktadır. Veri analiz yöntemlerine ilişkin bilgiler Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9. Araştırmaların Veri Analiz Yöntemlerine Göre Frekans Dağılımı

Veri Analiz Yöntemi*	Doktora Tezi	Yüksek Lisans Tezi	Makale
Nitel Veri Analizi	1	20	20
Nicel Veri Analizi (Betimsel)	-	6	7
Nicel Veri Analizi (Kestirimsel)	1	9	7
Toplam	2	35	34

*Araştırmanın veri analiz yöntemi bölümünde birden fazla kodlama yapılmıştır.

Yabancı uyruklu öğrenciler alanında yapılmış araştırmaların veri analiz yöntemlerinin çeşitleri Tablo 10’da yer almaktadır.

Tablo 10. Araştırmaların Veri Analiz Yöntemleri Çeşitlerine Göre Frekans Dağılımı

Veri Analiz Yöntemi Çeşidi*	Doktora Tezi	Yüksek Lisans Tezi	Makale
İçerik Analizi	-	11	12
Betimsel Analiz	1	9	11
Doküman Analizi	-	-	1
Frekans/Yüzde	-	7	7
Ortalama/S.Sapma	-	2	2
Korelasyon	-	3	2
t-testi	1	5	4
ANOVA/MANOVA	1	3	4
Faktör Analizi	-	2	1
Diğer	-	1	-
Toplam	3	43	44

*Araştırmanın veri analiz yöntemlerinin çeşitleri bölümünde birden fazla kodlama yapılmıştır.

Tablo 9 incelendiğinde yabancı uyruklu öğrenciler alanında yapılmış makale ve tezlerde en sık kullanılan veri analiz yönteminin nitel veri analizi (41) olduğu görülmektedir. Nicel veri analizi ise 30 araştırmada kullanılmıştır. Tablo 10 dikkate alındığında nitel veri analizlerinden en çok tercih edilenlerin betimsel analiz ve içerik analizi olduğu görülmektedir. Yine Tablo 10’a göre nicel veri analizlerinden en çok kullanılanın frekans/yüzde ve t-testi olduğu belirlenmiştir. Faktör analizi ve regresyon gibi analizler içeren tekniklerin düşük oranda kullanılması ise dikkat çekicidir.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmanın amacı, yabancı uyruklu öğrenciler alanında oluşturulan tezleri ve 2011-2021 yılları arasında ULAKBİM’de aynı konuda yayımlanmış makalelerin künyesi, yayın yılı, yöntem ve yöntem çeşitleri, örneklem alanı ve örneklem büyüklüğü, veri toplama aracı ve türü, veri analiz yöntemi ve çeşidi bakımından incelemektir. Bu amaç doğrultusunda yabancı uyruklu öğrenciler ile ilgili yapılan çalışmaların dağılımları ele alınmıştır. Bu dağılımların incelenmesi, alandaki araştırma eğilimlerini göstermesi açısından önemlidir.

Çalışmanın birinci temasında makale ve tezlerin künyesi incelendiğinde konu hakkında çalışılan yüksek lisans tezlerinin ve ULAKBİM’de 2011-2021 arasındaki çalışmaların eşit sayıda olduğu görülmektedir. Yabancı uyruklu öğrenciler üzerine çalışılan doktora tezlerinin ise yalnızca iki çalışmayla sınırlı kaldığı saptanmıştır. Buna göre, lisansüstü öğrenimin ilk kademesinde ve makale çalışmalarında bu konu ilgi çekici bir konudur fakat doktora aşamasında yabancı uyruklu öğrenciler konusu üzerine daha az çalışma yapılmıştır. Bunun yanı sıra yabancı uyruklu öğrencilere yönelik yapılan araştırmada “Suriyeli öğrencilerin eğitim-öğretimde karşılaştığı sorunlar” en fazla çalışılan konu olmuştur (Kara ve Özenç, 2021).

Çalışmanın ikinci temasında yabancı uyruklu öğrenciler alanında yapılan çalışmaların yıllara göre dağılımı belirlenmiştir. Bu dağılım incelendiğinde 2010-2015 yılları arasında alanda yapılan çalışmaların on üç çalışmayla sınırlı kaldığı görülmektedir. 2016 yılından sonra ise alandaki çalışmalar nicelik olarak önemli ölçüde artmıştır. Bu artışın nedeninin 2011 yılından sonra Ortadoğu’da yaşanan savaşlardan dolayı Türkiye’nin bir göç merkezi haline gelmesi ve ‘Açık Kapı Politikası’ uygulanmasının olduğu düşünülmektedir (Delen & Ercoşkun, 2020). Bu göç dalgasıyla birlikte okullarda bulunan yabancı uyruklu öğrenci sayısının artış göstermesi araştırmacıları bu konu üzerinde çalışma yapmaya yönlendirmiştir.

Çalışmanın üçüncü temasında yabancı uyruklu öğrenciler alanında oluşturulan makale ve tezlerin araştırma yöntemleri ve bu yöntemlerin çeşitleri incelenmiştir. Konu hakkında yapılan araştırmaların büyük çoğunluğu nitel yöntemle gerçekleştirilmiştir. Nicel yöntemle yapılan çalışmaların da çok yakın bir şekilde nitel araştırmaları takip ettiği görülmektedir. Karma yöntemin ise bu çalışma alanında tercih edilmediği tespit edilmiştir. Bu bulgularla örtüşür nitelikte Alkar ve Atasoy'un (2020) doktora tezlerini inceledikleri araştırmada ilgili alandaki çalışmalarda büyük oranda (%76,42) nitel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı belirlenmiştir. Nicel yöntemlerin çok daha düşük bir oranla (%15,57) ikinci sırada, karma yöntemlerin ise en az tercih edilen (%8,02) yöntem olduğu belirtilmiştir. Çalışma alanının yabancı uyruklu öğrencilerle veya bu öğrencilerle yakından ilişki kuran öğretmen, idareci gibi paydaşlarla iletişim kurmaya yatkın olması bu çalışma alanında nitel yöntemlerin tercih edilme sebebi olabilir. Araştırmacı böylece yabancı uyruklu öğrenciler hakkında derinlemesine bilgi sahibi olabilmektedir.

Yabancı uyruklu öğrenciler ile ilgili nicel çalışmaların yöntem çeşidine bakıldığında en sık kullanılan yöntem çeşidinin tarama olduğu görülmektedir. Diğer yandan nitel yöntemlerle oluşturulan tez ve makalelerin durum çalışmasıyla tasarımı olduğu belirlenmiştir. Bu bulgularla büyük ölçüde benzer sonuçlara ulaşan Kara ve Özenç (2021), nitel araştırmalar arasında büyük oranda (%34,32) en çok durum çalışmasının, nicelde ise tarama yönteminin (%6,51) tercih edildiğini belirtmiştir. Bu yöntem çeşitlerinin seçiminde araştırmacıların durum tespiti ve konu hakkındaki var olan fikirleri ortaya çıkarma isteği etkili olmuş olabilir. Hem nicel hem nitel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı çalışmalarda yöntem çeşitleri tüm konularda sıklıkla kullanılan çeşitlerle sınırlı kalmıştır.

Çalışmanın dördüncü temasında yabancı uyruklu öğrenciler alanında yapılmış makale ve tezlerin örneklem alanı ve örneklem büyüklüğü yer almaktadır. Buna göre yabancı uyruklu öğrenciler alanında yapılan çalışmalarda örneklem alanı en çok üniversite öğrencileri ve öğretmenler olarak tercih edilmiştir. Bu bulguyu destekler nitelikte Günay ve Aydın (2015), benzer konu alanı olan çokkültürlü eğitim üzerine yaptıkları bir içerik analizi çalışmasının sonucunda ilgili alanda yapılan araştırmalarda kullanılan örneklem büyük çoğunluğunu öğrenci ve akademisyenler oluşturduğunu belirtmiştir. Bu durum üniversitelerin yabancı uyruklu öğrencileri sıklıkla bünyesinde barındırdığını ve çalışmaların da bu doğrultuda gelişim gösterdiği düşünülmektedir. Diğer yandan okul öncesi, ilkökul ve ortaokulda çalışmalar yapılması bu örneklem alanlarının yakın dönemde tercih edilmeye başladığını göstermektedir. Özellikle Suriyeli öğrencilerin eğitim-öğretim sürecinde yaşadığı problemlerin konu alındığı ilkökul ve ortaokullarda yapılan çalışmalarda çalışma grubunu büyük oranda öğretmenler oluşturmuştur (Kara ve Özenç, 2021). Liselerde herhangi bir çalışmaya rastlanmamış olması bu alanın bakir olduğunu fakat bu konuda çalışmak isteyen araştırmacılar için bir yenilik ortaya koyacağı düşünülmektedir.

Çalışmanın örneklem büyüklüğü incelendiğinde en büyük paya 101-300 (18) aralığının sahip olduğu görülmektedir. Günay ve Aydın'ın (2015) yaptığı içerik analizi çalışmasının sonucu da bu bulguyu doğrulamaktadır. Bunu 11-30 (16) ile 31-100 (16) arası örneklem üzerinde yapılan araştırmaların takip ettiği görülmüştür. Çalışmalarda örneklem büyüklüğü, çalışmanın yöntemi ile yakından ilişkilidir. Nicel yöntemlerle gerçekleştirilen çalışmaların 101-300 ve 31-100 katılımcıyla gerçekleşmesi çalışmaların güvenilirliğini ve dış geçerliliğini olumlu etkilemiştir. Bu örneklem büyüklüklerinin evreni iyi temsil ettiği düşünülmektedir. Diğer yandan nitel yöntemle gerçekleştirilen çalışmalarda 11-30 aralığında katılımcının kullanılması çalışmaların güvenilirliğini desteklemektedir.

Çalışmanın beşinci temasında veri toplama araçları ve bu araçların türleri yer almaktadır. Günay ve Aydın’ın (2015) yaptığı içerik analizi çalışmasının sonucunda ilgili alanda en sık kullanılan veri toplama aracı olarak ilk sırada tutum ölçeği, ikinci sırada ise görüşme formunun tercih edildiği belirlenmiştir. Bu sonucun aksine bu çalışmada ise Kara ve Özenç’in (2021) yaptığı betimsel içerik analizi çalışmasının sonucuyla örtüşür nitelikte ilgili alandaki araştırmalarda veri toplama aracı olarak en çok görüşme formlarının tercih edildiği belirlenmiştir. Bunun sebebi konu üzerine nitel araştırmaların fazla olmasıdır. Veri toplama aracının görüşme olduğu çalışmalarda yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılmıştır. Nicel yöntemle gerçekleştirilen çalışmalarda ise en çok kullanılan veri toplama aracının anket olduğu görülmektedir. Anket kullanılan çalışmalarda veri toplama aracının türü likert tipi ölçekler olmuştur. Bu bağlamda hem veri toplama aracı çeşitliliğinin hem de bu araçların farklı türlerinin çok sınırlı sayıda olduğu görülmektedir.

Çalışmanın altıncı temasında veri analiz yöntemleri ve bu yöntemlerin çeşitleri incelenmiştir. Makale ve tezlerin büyük çoğunluğu nitel yöntemlerle kurgulandığı için veri analiz yöntemi olarak nitel veri analizleri tercih edilmiştir. Bunu nicel veri analiz yöntemleri takip etmektedir. Nitel veri analizi kullanılan çalışmalarda en sık tercih edilen veri analiz yöntem çeşitleri içerik analizi ve betimsel analiz olmuştur. Nicel veri analizi yöntemleri tercih edilen çalışmalarda ise bu yöntemin çeşidi frekans/yüzde ve t-testi gibi sıklıkla kullanılan yöntem çeşitleri olmuştur. Benzer bulgular niteliğinde Günay ve Aydın (2015) yaptığı içerik analizi çalışmasının sonucunda ilgili alanda en sık kullanılan üç farklı veri analiz yönteminin olduğunu belirterek bunları; yüzde ve frekans tabloları, merkezi eğilim ölçüleri ve ANOVA şeklinde sıralamıştır.

Sonuç olarak yabancı uyruklu öğrenciler alanında çalışılmış makale ve tezlerde yöntem, veri analizi, örneklem, veri toplama araçları, yayın yılı gibi bağlamlarda büyük benzerliklerin olduğu görülmüştür. Çalışma bulguları genel olarak ele alındığında yabancı uyruklu öğrencilere ilişkin üretilen çalışmalarda ortak bir tipolojiye ulaşılmıştır. Bu çerçevede yabancı uyruklu öğrenciler alanındaki makale ve tezler birbirine çok yakın olmakla beraber genellikle nitel araştırma yöntemiyle kurgulanan ve bunu nicel yöntemlerin takip ettiği araştırmalar olmuştur. Araştırma sonucunda elde edilen veriler ışığında şu önerilerde bulunulmuştur:

- Alanyazında ilgili çalışmaların makale ve yüksek lisans tezlerinde yoğunlaştığı görülmüştür. Danışman öğretim üyelerinin doktora tezlerinde de öğrencilerini bu konuya yönlendirmeleri önerilebilir.
- Araştırmalarda en az tercih edilen araştırma yönteminin karma yöntem olduğu tespit edilmiştir. Karma yöntemler hem nicel hem de nitel çalışmaların güçlü yönlerini birleştirerek daha güçlü ve güvenilir çalışmalar olması bağlamında araştırmacılar ilgili alanda çalışma yaparken bu yöntemi de kullanmalarına teşvik edilmesi önerilir.
- Çalışmaların örneklem alanı incelendiğinde makale ve tezlerin yükseköğrenim öğrencileri ve öğretmenler üzerinde yoğunlaştığı görülmüştür. Bu bağlamda araştırmalarda özellikle ilkökul çağındaki öğrencilere de yer verilebilir.

Lisans Bilgileri

Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi'nde yayımlanan eserler Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

Copyrights

The works published in Electronic Journal of Education Sciences are licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Etik Beyannamesi

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında belirtilen kurallara uyulduğunu ve “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbirini gerçekleştirmediğimizi beyan ederiz. Aynı zamanda yazarlar arasında çıkar çatışmasının olmadığını, tüm yazarların çalışmaya katkı sağladığını ve her türlü etik ihlalinde sorumluluğun makale yazarlarına ait olduğunu bildiririz.

Etik Kurul İzin Bilgileri: *Bu çalışma derleme türünde olup ilgili veri tabanlarında yer alan makale ve tezlerin incelenmesine dayalı doküman analizi yöntemiyle gerçekleştirildiği için, bu çalışmanın etik kurul izni gerektirmeyen çalışmalar arasında yer aldığını beyan ederiz.*

Kaynakça

- Akyıldız, S. (2018). The relation between multicultural competency perceptions and democratic values of primary teachers at schools that foreigner students attend. *Education and Science, 43*, 151-165.
- Alkar, E., & Atasoy, E. (2020). Türkiye’de göç üzerine yapılan doktora tezlerine yönelik bir içerik analizi. *TESAM Akademi Dergisi, 7(1)*, 67-89.
- Boylu, E. & Işık, P. (2019). Suriyeli mülteci çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretenlerin yaşadıkları durumlara ilişkin görüşleri. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 39(2)*, 895-936.
- Büyükkız, K. K. & Çangal, Ö. (2016). Suriyeli misafir öğrencilere Türkçe öğretimi projesi üzerine bir değerlendirme. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 5(3)*, 1414-1430.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2020). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Castles, S., & Miller, M.J. (2008). *Göçler çağı modern dünyada uluslararası göç hareketleri* (Çev. B.U. Bal & İ. Akbulut). İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Creswell, J. W. (2005). Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research. *Pearson Education, Inc.*
- Cuma, F. İ. (2017). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğrenci memnuniyeti. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 38*, 179-196.

- Çağlar, A. (1997). *Yeni bir göçmen türü: Türk üniversitelerinde yabancı uyruklu öğrenci olmak*. II. Ulusal Sosyoloji Kongresi. Toplum ve Göç: 20-21-22 Kasım 1996-Mersin: Bildiri (152- 162). DİE ve Sosyoloji Derneği Yayını.
- Çalık, M., & Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri. *Eğitim ve Bilim*, 39(174), 33-38.
- Çiftçi, E. (2019). *Türkçenin ikinci dil olarak öğretiminde kullanılan “Yabancı Uyruklu Öğrenciler İçin Türkçe” kitabında kültür aktarımı*. XI. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu, Samsun.
- Delen, A. & Ercoskun, M. H. (2020). Yabancı uyruklu öğrencilerin bulunduğu ilkokullarda istenmeyen öğrenci davranışlarının nicel açıdan incelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(2), 572-599.
- Derman, S. (2010). Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye Türkçesi öğreniminde karşılaştıkları sorunlar. *Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 29(29), 227-247.
- Egeli, S. & Barut, Y. (2020). Anadili Türkçe olmayan yabancı uyruklu öğrencilerin okul ortamında yaşadıkları problemler. *Cyprus Turkish Journal of Psychiatry & Psychology*, 2(3), 171-179.
- Ertaş, H. & Çiftçi Kıraç, F. (2017). Türkiye’de Suriyeli göçmenlere yönelik yapılan eğitim çalışmaları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi*, 13, 99-110.
- Giani, L. (2006). *Migration and education: Child migrants in Bangladesh*. <https://www.sussex.ac.uk/webteam/gateway/file.php?name=mwp33.pdf&site=252>
- Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, (2013). *Türkiye ve Göç*, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü Yayını. https://www.goc.gov.tr/kurumlar/goc.gov.tr/Yayinlar/Kitaplar/turkiyevegoc_tr.pdf
- Günay, R., & Aydın, H. (2015). Türkiye’de çokkültürlü eğitim ile ilgili yapılan araştırmalarda eğilim: Bir içerik analizi çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 40(178), 1-22.
- Güngör, F. & Şenel, E. A. (2018). Yabancı uyruklu ilkokul öğrencilerinin eğitim-öğretiminde yaşanan sorunlara ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri. *AJESI - Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 8(2), 124-173.
- İmamoğlu, H. V. & Çalışkan, E. (2017). Yabancı uyruklu öğrencilerin devlet okullarında ilkokul eğitimine dair öğretmen görüşleri: Sinop ili örneği. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(2), 529-546.
- Kandemir, A. & Aydın, B. (2020). Yabancı uyruklu öğrencilerin eğitimi ile ilgili yönetici ve öğretmen görüşleri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(2), 497-521.
- Kara, M. & Özenç, M. (2021). Suriyeli göçmen öğrencilerin eğitiminde karşılaşılan sorunlara odaklanan araştırmaların eğilimleri: Betimsel içerik analizi. *Milli Eğitim Dergisi*, 50(1), 249-279.
- Karataş, K., & Baloğlu, M. (2018). Kültürleşme stresi kıskacındaki Suriyeli öğrenciler. *Turkish Studies*, 13(27), 971-990.

- Karataş, K. (2019). Göç travması bağlamında kültürel şok kavramına kuramsal bir bakış. *International Human and Civilization Congress Fromm Past to Future Full Text Book* içinde (ss.967-973).Çizgi Kitabevi.
- Karataş, K., & Ardiç, T. (2019). The Role of Culturally Responsive Teacher to Ensure Social Justice in Education. In *Handbook of Research on Social Inequality and Education* (ss. 311-332). IGI Global.
- Karataş, K., & Baloğlu, M. (2019). Acculturation Stress and Its Reflections in Terms of Social Inequality. In *Handbook of Research on Social Inequality and Education* (ss. 348-365). IGI Global.
- Kaya, İ. & Yılmaz Eren, E. (2014). *Türkiye'deki Suriyelilerin hukuki durumu*. SETA Yayınları.
- Kıroğlu, K., Kesten, A., & Elma, C. (2019). Türkiye'de öğrenim gören yabancı uyruklu lisans öğrencilerinin sosyo-kültürel ve ekonomik sorunları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 26-39.
- Kurtça, B. (2020). Bartın üniversitesinde eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sosyo ekonomik sorunları ve çözüm önerileri. *Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 5(1), 113-126.
- Maden, S. & Dincel, Ö. (2017). Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe okuma alışkanlıkları. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(9), 125-140.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2021). *Projemiz*. <http://pictes.meb.gov.tr/www/projemiz/icerik/36>
- Naldan, Ö. (2019). *Türkiye ve Almanya'daki mülteci eğitiminin karşılıklı olarak incelenmesi*. [Yüksek lisans tezi]. Binali Yıldırım Üniversitesi.
- Özer, İ. (2004). *Kentleşme, kentlileşme ve kentsel değişme*, Bursa: Ekim Kitabevi.
- Saraç, H. (2017). Türkiye'de okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin yapılan araştırmalar: İçerik analizi çalışması. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 60-81.
- Sarıtaş, E., Şahin, Ü. ve Çatalbaş, G. (2016). İlkokullarda yabancı uyruklu öğrencilerle karşılaşılan sorunlar. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25(1), 208-229.
- Şahin, H. (2020). Göç olgusu, mülteci çocukların eğitimi ve Suriyeli mülteci çocukların Türk eğitim sistemine entegrasyonu süreci. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 9(1), 377-394.
- Seymen, H. & Tok, M. (2015). İleri düzey yabancı uyruklu öğrencilerin zorlandıkları kültürel dil unsurlarının tespiti ve sınıflandırılması. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 4(3), 1188-1212.
- Şimşek, H. & Yıldırım, A. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Şimşir, Z. & Dilmaç, B. (2018). Yabancı uyruklu öğrencilerin eğitim gördüğü okullarda öğretmenlerin karşılaştığı sorunlar ve çözüm önerileri. *İlköğretim Online*, 17(2), 1116-1134.

- Takır, A. & Özerem, A. (2019). Göçle gelen yabancı uyruklu öğrencilerin okul ortamında karşılaştıkları sorunlar. *Folklor/Edebiyat*, 25(97), 659-678.
- Tanrikulu, F. (2017). Türkiye’de yaşayan Suriyeli çocukların eğitim sorunu ve çözüm önerileri. *Liberal Düşünce Dergisi*, 22(86), 127-144.
- Turan, M., Polat, F. (2017). Türkiye’de öğrenim gören yabancı uyruklu ilköğretim öğrencilerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Qualitative Studies (NWSAQs)*, 12(4), 31-60.
- Türkiye Göç İdaresi Başkanlığı (2022). *Yıllara göre koruma kapsamındaki Suriyeliler*. <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638>
- Türkiye Göç İdaresi Başkanlığı (2022). *Suriyeli göçmenlerin yaş ve cinsiyetlerine göre dağılımı*. <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638>
- Wach, E. & Ward, R. (2013). *Learning about qualitative document analysis*. <https://opendocs.ids.ac.uk/opendocs/bitstream/handle/20.500.12413/2989/PP%20InBrief%2013%20QDA%20FINAL2.pdf?sequence=4&isAllowed=y>
- Yıldız-Yılmaz, N., Demir, E. (2021). Sınıf öğretmenlerinin yabancı uyruklu öğrencilere ilişkin sorunları ile çözüm önerilerinin değerlendirilmesi. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 11(2), 535-556.